

FIGURINENS FORTÆLLINGER

– fra det fornemme til det folkelige

Med artiklen *Figurins Fortællinger* inviteres læserne til at dykke ned i den lille figurs historie og forberede sig til at komme tættere på de spændende figuriner i den nye udstilling på CLAY, der kan ses fra den 3. oktober 2017 – 16. september 2018.

Gennem de mere end 240 års udvikling på de danske porcelænsfabrikker har figurinen gennemgået en stor forandring. Det gælder ikke mindst vores opfattelse af den lille figur. Begrebet figurine stammer oprindeligt fra det latinske ord *figura*, som betyder form, krop eller figur. Hertil er en figurine en lille figur eller en statuette og forestiller ofte et dyr, en person eller en genstand.

Med Den kongelige Porcelainsfabriks opståen i 1775 fremstilledes keramiske figuriner til kongen og adelen, hvor de prydede bordene til de finere selskaber. Her var de både statussymboler og tjente som samtaleemne. På kongens ordrer tegnede Den kgl. Porcelainsfabriks kunstneriske leder Gustav Friedrich Hetsch (1788-1864) i 1831 det omfattende Frederik den VI's dessertstel. Til stellet er fremstillet små figurer, som enten står frit eller er skabt som dele af borddækningens opsatser. Dessertstellets største opsats er Aarstiderne, der er udformet med fire små figurer i biscuit, der bærer en forgyldt kurv. De fire figuriner er lavet af billedhuggeren Gotthelf Borup (ca. 1804-1879), og hver repræsenterer én af de fire årstider. Stellet udgjorde et led i udsmykningen af det andet Christiansborg og skulle ikke alene være smukt og dekorativt, men også have en national karakter. Stellet passer derfor både i former og farver til Det Pompejanske Spisegemak – et Gesamtkunstwerk, der gjorde spisningen til en sand dannelsesrejse.

Inspireret af japanske træsnit og varehuskataloger opstod der i slutningen af 1800-tallet en banebrydende stilart, der blev kendt som japonisme. Nu satte de danske porcelænsfabrikker fokus på dyrs særegne karakteristika og mennesker i hverdagssituationer. De danske porcelænsfabrikker gjorde sig yderst bemærkede ved at udvikle nye sprøjteteknikker og farver til underglasurdekoration, som muliggjorde deres yderst naturtro gengivelser. I 1888 skabte Carl Frederik Liisberg (1860-1909) den naturtro ål. Her anvendte Liisberg netop japonismens forsimplede udtryk og de nye farver til at give ålen et naturtro udtryk. Ved hjælp af en forstøver fik ålen glidende overgange mellem dens farvetoner, og glasuren giver ålen dens skinnende overflade. De nye motiver tiltalte i højere grad den bredere del af befolkningen. Snart udvikledes små figurer med motiver fra hverdagen på landet, og porcelænsfabrikkerne henvendte sig nu til helt nye dele af befolkningen.

Fabrikernes kunstnere og kunsthåndværkere fandt blandt andet stor inspiration til deres motiver af vilde dyr i Zoologisk ►

Jessica Harrison:
Royal Doulton Classics Georgina – Lady of the Year 2002,
 2016, privateje. Foto stillet til rådighed af kunstneren.
 Foto: Chris Park

Knud Kyhn, *Stentøjsbjørne*,
1957, privateje.

Foto: Ole Akhøj

- Have. En særlig folkekær figurine var Knud Kyhns (1880-1969) stentøjsbjørne. Oprindeligt var de udført i fajance, men blev for alvor populære, da han i 1957 genskabte dem i stentøj. Deres popularitet skyldtes særligt deres sanselige udtryk og fløjlsbløde overflade. Den sorte bjørneglasur blev udviklet af den kunstneriske leder på Den kgl. Porcelainsfabrik Leif Lautrup-Larsen (1928-2014) og er siden hen anvendt på flere af Kyhns små figurer og værker af andre kunstnere. Især op gennem 1960'erne, hvor figurinen i stentøj blev lige så populær blandt befolkningen, som den lille figur i porcelæn havde været blandt den tidligere generation. Figurinen findes i dag i mange hjem, hvor den ofte ikke alene tjener et dekorativt formål, men også knyttes til en personlig fortælling, begivenhed eller erindring om en person.

Fordi figurinen gennem tiden er udført på landets porcelænsfabrikker med et højt kunstnerisk såvel som teknisk niveau, er genren genstand for et kunstnerisk blik, hvor grænsen mellem skulptur og figurine udfordres og hermed opfattelsen af den lille figur. Den skotske kunstner Jessica Harrison (f. 1982) anvender former af traditionelle figuriner til gennem moderne brændings- og glasurteknikker at skabe figuriner med et nyt kunstnerisk udtryk. Gennem en bearbejdning af klassiske figuriners afbildninger af kvindekroppen, udforsker hun ideer om feminisme og skønhed. Figurinens fortællinger viser, at den lille figur har bevæget sig fra tidligere at blive fremstillet på porcelænsfabrikkerne til nu at være genstand for nye fortolkninger i kunstnernes værksteder.

Lasse Kaae, kurator

Gustav Friedrich Hetsch: *Aarstiderne*,
Frederik den VI's dessertstel, 1830'erne. Foto: Thomas Mølvig

Lokal nyhed

Keramisk kunst i det offentlige rum

I Middelfarts nye Rådhus kan borgerne nu se keramik fra CLAY. På første sal i Rådhuset er væggen prydet med udstillingsvinduer og keramisk kunst. Det er samlingsinspektør Allan Andersen, der har sørget for denne forskønnelse med et udvalg af nyere keramiske værker fra museets samling.

sl

Malene Müllertz (1949-):
Hulepindsvin, 2008.
Stentøj, 19 x 17,5 cm

Afholdt begivenhed

Keramiker Vivian Høi Nielsen på sin smukke stand.
Foto: privat

Tilbageblik på Årets Keramikmarked

Fredag den 1. september fyldtes Pavillonen med 13 dygtige keramikere og smukke og meget varierede keramiske værker på alle stande. Heldigvis var vejret godt, og mange gæster havde fundet vej til CLAY trods omfattende vejarbejde på ruten fra byen.

Mange benyttede sig også af de gratis omvisninger i udstillingerne.

Interessen for at erhverve sig et stykke keramik enten til udsmykning eller til brug derhjemme var god. Mange gæster deltog i lodtrækningen sidst på aftenen, og flere var så heldige at vinde et smukt stykke keramik, doneret af de udstillende keramikere.

På billedet herover ses keramiker Vivian Høi Nielsen, Aarhus, der for første gang deltog i keramikmarkedet på CLAY. sl

Nyt fra bestyrelsen

Værker til udlodning

Som tidligere lovet fortsætter vi med at vise nyindkøbte værker til udlodning på CLAY Venners generalforsamling, der afholdes i marts 2018.

Billederne viser Axel Høyer i gang med at forberede udlovningslisten med smukke fotos af skåle, fotograferet en skøn septemberdag på de nyinstallerede bænke foran museet. sl

Axel Høyer og smukke skåle til udlodning på generalforsamlingen.
Foto: privateje

Andre udstillinger

Gurli Elbækgaard:
"Geomorfologi"
Foto fra galleripagter.dk

Kolding

Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding

Gurli Elbækgaard og Marie-Louise Exner

Keramiker Gurli Elbækgaard og billedkunstner Marie-Louise Exner udstiller i galleriet.

Gurli Elbækgaard er uddannet på Designskolen i Kolding og har i mere end 20 år arbejdet med drejeskiven og fremstillet den fineste brugskunst. Samtidig arbejder Gurli Elbækgaard med at skubbe grænserne for, hvad hun kan med leret og glasuren, og viser nu sine seneste "Geomorfologi"-værker, inspireret af steder med "oprindelig natur".

Udstillingen kan ses fra den 29. september – 11. november 2017.

Yderligere oplysninger på www.galleripagter.dk

Udflugter for CLAY Venner

Desværre måtte CLAY Venner aflyse den planlagte Aarhus-udflugt på grund af for lille tilslutning til arrangementet. Vi er virkelig kede af, at CLAY Venner gik glip af denne enestående chance til at se masser af godt kunsthåndværk og så i helt andre rammer end vanligt.

Forårets tur går til **Davids Samling**, Kronprinsessegade i København. Her skal vi introduceres til keramik fra hele den islamiske verden over en 1200-års periode. Davids Samling har mange andre skatte, herunder keramik fra store kunstnere som Thorvald Bindesbøll, Natalie Krebs, Theodor Philipsen, Axel Salto m. fl. Nærmere herom senere.

Vi tilstræber også at få et keramikerbesøg med i programmet. Vi forsøger hos det travle ægtepar Hans og Birgitte Börjeson fra Fulby, der for nyligt viste den meget skønne og velbesøgte udstilling *Hånden på hjertet – et keramisk fællesskab* på CLAY.

De venligste hilsner, Gull og Bodil

Rettelse til CLAY Nyt nr 6

Redaktionen beklager, at der i omtalen af afgangsudstillingen Elements havde indsneget sig et forkert foto. Keramikeren Lea Nordstrøm, hvis værk er vist på billedet, tilhører ikke gruppen af nyuddannede bachelorer fra KADK's keramiklinje.

Lea Nordstrøm er kandidatuddannet i 2017 og udstiller ikke på CLAY i denne sammenhæng.

Flisepanel af frittegods, Iznik, Tyrkiet, ca. 1540. Davids Samling

CLAY | NYT

Udgives af foreningen CLAY Venner
Redaktion: Susan Lejsgaard, redaktør, susanlejsgaard@gmail.com, Bodil Toft. Layout: Claus Fenger

Oktober 2017. Næste nr. udkommer primo november.